Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijakuuleminen

Asia: HE 154/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kiitos mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräistä siihen liittyvistä laeista. Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunnalle haluan tuoda esiin seuraavaa:

Yleisiä kommentteja

- Eläimen kunnioittamisen lisääminen ja eläimen hyvinvoinnin edistäminen ovat nyt julistuksenomaisesti lain tarkoitus ja se on avattu perusteluissa. Kannatan esitettyä kirjausta.
- Esittäisin, että kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta ulotettaisiin myös eläintiloihin luvattomasti tunkeutuminen, joka tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi. Tätä ei ole nyt hallituksen esityksessä ole.
- Hoidon yleiset vaatimukset: Pykälä on periaatteeltaan tarkoituksenmukainen, mutta antaa liian laajan tulkinnanvaraisuuden käytännön valvonnassa valvojan subjektiivisille tulkinnoille. Tämä on nähty nykyisessä tilanteessa ongelmana. Erilaiset pito-olosuhteet ja erityisesti niiden normaalit vaihtelut (esim. säätilan muutoksesta johtuva lämpötilan ja kosteuden vaihtelu, kuivikkeiden saatavuus, päivittäisten hoitorutiineiden aikataulutus) tulisi huomioida lain perusteluissa, jotta tulkintaa valvonnassa voidaan yhtenäistää ja eläinten omistajia kohdella tasapuolisesti
- **Suomalainen navetoiden rakennustapa on äärimmäisen kallis, meillä panostetaan laatuun ja rakennusneliöistä ei tingitä.**

Eläimelle tehtävät toimenpiteet, tekijä ja kivunlievityksen käyttö

- **vasikan nupouttaminen** sarvenaihe polttamalla on tarpeellinen, mutta kivulias toimenpide, joka vaatii kivunlievityksen. Kannatan esitystä kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä vaadittavasta kivunlievityksestä.
- Myöhemmin valtioneuvoston asetustasolle tulevat asiaan liittyvät tarkentavat yksityiskohdat: millainen osaamisvaatimus toimenpiteen tekijältä vaaditaan ja millainen kivunlievityksen taso (rauhoitus, paikallispuudutus ja kipulääke) on riittävä eri toimenpiteille.
- myös mahdolliset lääkkeiden luovutukseen liittyviä vaatimuksia on tarkasteltava myöhemmin asetusten yhteydessä mm. tuottajan mahdollisuus tehdä itse toimenpide koulutuksen jälkeen terveydenhuoltotiloilla

- **Mikäli vasikoita tulee harvakseen, mikä on pienillä tiloilla hyvin yleistä, esim yhden vasikan nupouttamiseen on vaikea saada eläinlääkäriä tai se tulee suhteettoman kalliiksi karjanomistajalle.**

Ruokinta ja juotto

- Eläimen riittävän nesteen ja ravinnon saannin varmistaminen on hyvän ja laadukkaan eläinten hoidon perusvaatimus. Eri eläimillä, riippuen lajin tai yksilön fysiologisista tarpeista, eläimen iästä tai kasvatusmuodosta, on kuitenkin erilaiset nesteen saannin tarpeet. Näitä tapauksia ovat mm. ulkokasvatus kuten **vasikoiden iglukasvatus**.
- Mielestäni hallituksen esitys on nyt tarkoituksenmukaisesti huomioinut eri eläintenpitomuotoja ja mm. sääolosuhteiden aiheuttamat haasteet kirjaamalla lakitekstiin **poikkeuksia tietyille pitomuodoille ja huomioinut kohtuuttomat sääolosuhteet.**
- **Iglukasvatus on moderni ja vasikan hyvinvoinnin kannalta erinomainen alkukasvatuspaikka, toimintaidea perustuu helppoon siirrettävyyteen, esim sääolosuhteiden mukaan. Kiinteän vesilinjaston rakentaminen näihin ei onnistu.**

Eläinten pitopaikka

- Eläinten liikkumisen tarpeen tyydyttäminen ja niiden jaloittelumahdollisuuden varmistaminen on yksi modernin kotieläintalouden kulmakivi.
- Rakennemuutos kotieläintaloudessa asettaa kuitenkin isoja paineita investoinneille ja viljelijöiden tulevaisuuden suunnitelmille.
- Mielestäni esitetty **eläinten kytkemisen kielto, kun tietyt poikkeukset koskien lypsylehmiä ja lypsyrotuisia hiehoja huomioidaan**, on oikeansuuntainen ja se vahvistaa olemassa olevaa kehityssuuntaa entisestään.
- Valtioneuvoston asetukseen nautojen suojelusta esitetään **laidunnus- ja jaloitteluvaatimuksen pidennystä 90 pvään entisen 60 pvn sijasta ja se voitaisiin toteuttaa vuoden aikana ml myös talviaikainen jaloittelu.** Tämä on mielestäni kompromissilinjaus ja näin ollen tarkoituksenmukainen, mutta huomauttaisin, että valvontaan liittyvää tuottajan hallinnollista taakkaa ei tule lisätä.
- **Parsinavetassa eläimen liikkuminen on toki rajoitetumpaa mutta parressa eläin saa enemmän yksilöllistä hoitoa. Myöskin rehu ja vesi on aina vieressä.**
- **Vaikka nyt valmistellaan eläinten hyvinvointilakia, toivoisin että karjanomistajienkin tunnot huomioitaisiin, mahdollinen parsinavettakielto, vaikka se tulisi pitkällä siirtymäajalla, kriminalisoi eläinten pidon parsinavetassa. Tämä olisi raskas taakka monelle karjanomistajalle.**

Valvonta ja tietojen julkisuus

- Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen: Tuottajajärjestö esitti, että lakiin kirjattaisiin myös **eläimen omistajalle oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteessa**. Vaikka **avustajan käyttö on käytännössä ollut hallintomenettelyn puitteissa jo mahdollista**, olisi tämän mahdollisuuden korostaminen ollut kohtuullista omistajan oikeusturvan ja oikeuksien osalta. Valvontatilanteessa eläimen omistaja ei ole välttämättä lainkaan tietoinen prosessin etenemisestä. Myös valvonnan kannalta olisi hyvä, että paikalle voitaisiin tarvittaessa kohtuullisessa ajassa kutsua omistajalle avustaja, joka voisi toimia tarvittaessa todistajana. Kannatan tätä esitystä.
- **Valvontatilanteessa karjanomistaja tuntee aina olevansa heikoilla vaikka tietää asioiden olevan kunnossa.**

Hallinnolliset pakkokeinot

- Tuottajajärjestö on esittänyt, että tuotantotilalla kiiretoimenpiteeseen (eläinten haltuunotto, myyminen, teurastaminen tai lopetus) arvioitaisiin tuotantotilan jatkomahdollisuudet. Ellei näitä jatkomahdollisuuksia olisi, tulisi laatia suunnitelma siitä, miten **tilan eläintuotanto ajetaan hallitusti alas**. Mielestäni esitys on hyvä ja kannatettava.
- hallittu tuotannon alasajo olisi paras ja inhimillisin vaihtoehto akuuteissa kriisitapauksissa, joiden taustalla saattaa olla tuottajan uupuminen, ikääntyminen tai muu elämänhallinnan kriisi.

Nivalassa 9.11.2018

Eero Isomaa